

Світлої пам'яті Юрія Леонідовича Волянського

17 жовтня 2013 року пішов із життя видатний вчений і талановитий організатор охорони здоров'я, доктор медичних наук, професор, академік Вищої школи України, Заслужений діяч науки і техніки України, директор Державної установи "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України", завідувач кафедри клінічної імунології та мікробіології Харківської медичної академії післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України, натхненний працелюб та доброзичлива людина Волянський Юрій Леонідович.

Волянський Ю.Л. народився 12 лютого 1940 року в Україні, в селі Ново-Григорівка Арбузинського району, Миколаївської області. Він був другою дитиною в багатодітній сім'ї, в якій зросло ще двоє братів та одна сестра. Батько – Волянський Леонід Іванович працював слюсарем в депо станції Помічна Одесько-Кишинівської залізниці, мати – Волянська Катерина Андріївна працювала вчителькою молодших класів у Новогригорівській початковій школі.

Велика Вітчизняна війна забрала у родини Волянських батька, який добровільно пішов на фронт і загинув у 1944 році під м. Яси в східній Румунії. Тому, небезтурботним виявилось раннє босонеге післявоєнне дитинство Юрія. Він рано – з 6 років пішов у третій клас школи, куди привела його мати. У 1955 році, коли Юрію виповнилось 15 років, він закінчив Воеводську сільську школу Арбузинського району Миколаївської області і, так як відразу йому не вдалося поступити до ВУЗу, 2 роки пропрацював у колгоспі ім. Андрєєва цього ж району.

У 1957 році Волянський Ю. Л. поступив на санітарно-гігієнічний факультет Одеського медичного інституту ім. М.І. Пирогова, який закінчив у 1963 році з присвоєнням кваліфікації лікаря за спеціальністю "Санітарно-гігієнічна справа". Ще будучи студентом третього курсу, він пішов працювати лікпомом в Одеську міську психіатричну лікарню. Після закінчення інституту (відповідно до державного направлення) з 1963 по 1968 роки Волянський Ю.Л. працював заступником головного лікаря Герцаєвської районної лікарні м. Герца, Глибокського району, Чернівецької області.

У 1968 році Волянський Ю.Л. поступив до аспірантури на кафедру мікробіології Чернівецького медичного інституту, яку успішно закінчив у 1971 році. У цьому ж році у спеціалізованій раді Кишинівського державного медичного інституту захистив кандидатську дисертацію на тему "Деякі аспекти епідеміології і профілактики стафілококової інфекції". З 1971 по 1973 роки працював асистентом, а з 1973 по 1976 рік – доцентом кафедри мікробіології Чернівецького медичного інституту. У 1975 році ВАК СРСР Волянському Ю.Л. присвоєно наукове звання "доцент". Впродовж 1976-1977 років працював на посадах доцента кафедри і в. о. завідувача кафедри мікробіології Чернівецького медичного інституту, а в 1977 році Волянський Ю.Л. із сім'єю переїхав в м. Новокузнецьк Кемеровської області, де очолив кафедру мікробіології Новокузнецького інституту удосконалення лікарів.

У 1981 році захистив докторську дисертаційну роботу на тему: "Протимікробна активність нових азот- і фосфорвміщуючих органічних сполук, фенолів і фероценів". У 1982 році ВАК СРСР йому присвоєно наукове звання "професор". У лютому 1983 року Волянський Ю.Л. із сім'єю переїхав на постійне місце проживання до м. Харків і очолив Харківський НДІ мікробіології, вакцин та сироваток ім. І.І. Мечникова МОЗ України (тепер – ДУ "ІМІ НАМН"), яким керував майже 30 років.

Увесь професійний шлях Волянського Ю.Л. – це безперервний потік нових ідей, реформаторських задумів та наукових звершень. Він автор 25 монографій, 437 наукових статей, 24 методичних рекомендацій для лікарів та біологів, 86 авторських свідоцтв та патентів України і зарубіжних країн, 17 лікарських та профілактичних препаратів, прийнятих до промислового виробництва в Україні та за кордоном.

Спектр тематики наукових праць Волянського Ю.Л. є вельми широкий. Серед найбільш значних наукових здобутків слід відзначити розробку концепції системного аналізу та прогнозування медичних і соціальних наслідків ядерних катастроф не лише з позиції впливу малих доз іонізуючої радіації, але й з урахуванням багатьох інших чинників, які обумовлюють комбінований характер негативних наслідків. Вагомим внеском Волянського Ю.Л. є наукові праці стосовно розробки та практичного впровадження протиепідемічних і санітарно-обмежуючих заходів щодо недопущення розповсюдження в Україні особ-

ливо небезпечних інфекцій та запобігання виникнення спалахів інфекційних захворювань на територіях після масштабних екологічних катастроф.

Волянський Ю.Л. є визнаним фундатором авторитетної школи фахівців за напрямком розробки нових профілактичних та лікарських препаратів, більшість науковців якої працює в ВУЗах та науково-дослідних установах України. Під його керівництвом захищено 10 докторських та 36 кандидатських дисертацій.

Волянський Ю.Л. був незмінним головою Вченої ради та Спеціалізованої ради Д 64.681.01 ДУ “Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України” із захисту докторських (кандидатських) дисертацій за спеціальністю “мікробіологія” (медичні науки). Він упродовж 8 років був членом експертної ради ВАК України, майже 30 років був головою Харківського наукового товариства мікробіологів, Харківської філії Українського наукового товариства епідеміологів, мікробіологів і паразитологів ім. Д.К. Заболотного, Харківського відділення Товариства мікробіологів України ім. С.М. Виноградського та Харківської філії товариства “Куба-Україна”. Він більш ніж чверть століття представляв вітчизняну мікробіологічну і фармацевтичну науку на міжнародних наукових форумах (конгресах, симпозіумах, з’їздах, конференціях), активно налагоджував співпрацю з науковцями Російської Федерації, Франції, Німеччини, Італії, Польщі, Угорщини, США, Куби.

Упродовж багатьох років Волянський Ю.Л. був членом редколегій ряду провідних вітчизняних і зарубіжних фахових журналів: “Мікробіологічний журнал”, “Провізор”, “Вісник фармації”, “Клінічна фармація”, “Медична радіологія”, “Інфекційні хвороби”, “Бюллетень експериментальної медицини” та головним редактором заснованого ним міжнародного електронного журналу “Аннали Мечниковського Інституту”.

Поєднання дару талановитого організатора, науковця та натхненного працелюба дозволило Волянському Ю.Л. провести реформування у 1988 році Харківського НДІ мікробіології, вакцин та сироваток ім. І.І. Мечникова в Харківський НДІ мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова (науково-технічний центр та головна установа з проблем медичної імунології), а у 2000 році – в Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова АМН України (головна наукова установа в галузі медичної імунології та біологічної безпеки). Його зусиллями в 1993-2001 роках створено ряд нових, відповідних до сучасних наукових спрямувань, тематичних підрозділів Інституту – лабораторія клінічної імунології та алергології, лабораторія молекулярного моделювання, лабораторія нових та маловивчених інфекційних захворювань, лабораторія екологічного та епідеміологічного моніторингу, лабораторія імунореабілітології та кафедра клінічної імунології і мікробіології Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України (в 1986 році).

Особливу увагу Волянський Ю.Л. приділяв збереженню та розвитку кращих традицій наукового і духовного надбання наших великих попередників. За його ініціативи в історичному центрі м. Харкова споруджено пам’ятники одному з перших лауреатів Нобелівської премії в галузі медицини та біології І.І. Мечникову (2005 рік) та знаменитому зодчому Слобожанщини – академіку архітектури О.М. Бекетову (2006 рік).

Результати плідної праці Волянського Ю.Л. достойно оцінено органами законодавчої та виконавчої влади України. За визначні наукові досягнення та особистий внесок у розвиток охорони здоров’я він у 1987 році був нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної ради України, у 1991 році йому першому в Україні присвоєно почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України”, в 2000 році – нагороджений медаллю “Ветеран праці”. Крім того, за довгорічну сумлінну працю Волянський Ю.Л. був відзначений чисельними почесними грамотами і подяками від МОЗ і НАМН України.

Однак найголовніша нагорода Волянського Ю.Л. – це заслужений 50-річною науково-педагогічною діяльністю найвищий авторитет серед медичної і наукової спільноти та сердечна вдячність багатьох тисяч людей, яким він зберіг і повернув здоров’я.

Волянський Ю.Л. був головою і опорою великої дружної родини. Він має одну доньку і трьох синів та багатьох онуків, які люблять і пишуться своїм батьком і дідусем.

Повага і неординарна особистість Волянського Ю.Л. назавжди збережуться в серцях і пам’яті його близьких, колег, учнів та всіх тих, кому на життєвому шляху пощастило з ним працювати і спілкуватися.

*Колектив ДУ “Інститут мікробіології та імунології
ім. І.І. Мечникова НАМН України”*

Товариство мікробіологів України ім. С.М. Виноградського

*Колектив Інституту мікробіології і вірусології
ім. Д.К. Заболотного НАН України*

*Редколегія, Редакційна Рада і редакція “Мікробіологічного
журналу”*